

UITGEBREIDE PRODUCENTEN-VERANTWOORDELIJKHEID (UPV)

JURIDISCH KADER

<p>Het principe van de UPV: de producent verantwoordelijk stellen voor de volledige levenscyclus van zijn product, met name met betrekking tot de terugname, recyclage en verwerking van het product.</p>	
	<p>Al in de jaren 1990 werd in België het beginsel van UPV ingevoerd voor huishoudelijk en industrieel verpakkingsafval, met verplichtingen om het afval terug te nemen, te informeren en een preventieplan in te voeren.</p> <p><i>Interregionale samenwerkingsovereenkomst van 1997 tot omzetting van Europese Richtlijn 94/62/EG</i></p>
	<p>De Europese afvalrichtlijn heeft de UPV uitgebreid en geharmoniseerd door een financiële en/of organisatorische verantwoordelijkheid voor de preventie en het beheer van bepaalde afvalstoffen toe te voegen.</p> <p><i>Directive 2008/98/EG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2018/851</i></p>
	<p>De Belgische samenwerkingsovereenkomst werd vervolgens op 5 maart 2020 versterkt met de nadruk op herbruikbare verpakkingen, recyclage en het verhogen van het aandeel gerecycleerde grondstoffen in verpakkingen (<i>omzetting van de EU-richtlijnen 2015/720 en 2018/851</i>).</p>
	<p>Op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de UPV doorgevoerd voor een reeks stromen met het oog op meer afvalpreventie, hergebruik, voorbereiding voor hergebruik, recyclage of nuttige toepassing, met oog voor milieubescherming en een verantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen - zie de volgende kaders.</p> <p><i>Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het beheer van afvalstoffen, versie 2016, gewijzigd in juni 2022, beter bekend als Brudalex 2.0.</i></p>

OORSPRONG VAN DEZE VERANTWOORDELIJKHEID

<p>Aanvankelijk werd dit mechanisme opgezet om de financiële lasten voor de gemeenschap (overheidsinstanties en burgers) voor afvalbeheer te verminderen.</p> <p>→ Het principe dat de vervuiler betaalt: de oorspronkelijke afvalproducent draagt de kosten van het afvalbeheer.</p> <p>Momenteel beoogt de UPV preventie en impacteert de regeling de volledige levenscyclus van producten, met name door het aanmoedigen van:</p> <p>→ een ecologisch ontwerp en langere levensduur van producten (waardoor de kosten voor het afvalbeheer in de productkost worden verlaagd)</p> <p>→ reparatie en hergebruik als prioriteit, en vervolgens recyclage en valorisatie.</p>
--

EXTENDED PRODUCER
RESPONSIBILITY (EPR)

In het Engels: EPR
Extended Producer Responsibility
In het Frans: REP
Responsabilité Élargie du Producteur

BETROKKEN AFVALSTOFFEN

De wetgever heeft de lijst van afvalstoffen opgesteld waarvoor de UPV van toepassing is, door de **omvang van de stroom** (bv. verpakking), de **specifieke kenmerken** ervan (bv. autowrakken) en/of het **gevaar** dat zij vormen voor het milieu en onze gezondheid (bv. motoroliën).

Naast **verpakkingsafval** (bv. karton, glas, PMD) heeft de **UPV** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betrekking op:

1. gebruikte batterijen en accu's
2. versleten banden
3. gebruikte olie
4. afgedankte voertuigen (ELV)
5. afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)
6. afval van matrassen
7. *afval van natte doekjes**
8. *opblaasballonnen**
9. *afval van kunststof houdend visgerief**
10. *peuken met kunststof filter**

*De algemene voorwaarden moeten nog worden gespecificeerd.

VERPLICHTINGEN MET BETREKKING TOT DE UPV

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omvat de UPV-regeling, afhankelijk van het soort afval, **een of meer van de volgende verplichtingen**:

1. een **verplichting tot terugname van afval**: de producent moet de afvalstoffen uit zijn producten terugnemen of deze terugname delegeren (daarom bijvoorbeeld het belang van statiegeld!);
2. de **verplichting om afval te verwerken** door bij voorrang hergebruik te bevorderen, met name door ondernemingen met een sociaal oogmerk;
3. een **verplichting tot financiering van het afvalbeheer**;
4. een verplichting **om per type afval een inzamelings-, hergebruik-, recyclage- en valorisatiepercentage te bereiken, bv. een inzamelingspercentage van 85%** voor gebruikte banden;
5. een **verplichting om verslag uit te brengen aan Leefmilieu Brussel**: vóór 31 mei van elk jaar moet een jaarverslag worden ingediend over de wijze waarop aan deze verplichtingen wordt voldaan en de hoeveelheden (tenzij anders bepaald door een erkend of leidinggevend orgaan);
6. de **verplichting om een preventie- en beheersplan aan te nemen**. Dit plan moet informatie bevatten, bijvoorbeeld over de hoeveelheid producten en afvalstoffen, de aard van de afvalstoffen en maatregelen om hergebruik/recyclage te waarborgen, alsmede het beheer en de financiering van de terugname;
7. een **verplichting om de consument te informeren** over het belang van hergebruik, het inzamelingsstelsel, de modaliteiten voor de terugname, enz.;
8. een **verplichting in verband met openbare netheid**

Voor het *afval van natte doekjes, opblaasballonnen, vistuig, peuken met kunststof filter*: in dit stadium hoeven zij met betrekking tot de eerste vier verplichtingen alleen de kosten te dragen en moeten de voorwaarden nog worden gespecificeerd.

DELEGATIE VAN VERPLICHTINGEN

Producenten die onderworpen zijn aan de UPV kunnen zelf hun verplichtingen nakomen of deze delegeren.

In de praktijk delegeren producenten hun terugnameplicht vaak aan detailhandelaars/distributeurs of inzamelaars of verzamelpunten die zijn goedgekeurd door de **belangrijkste erkende organen of beheersorganen** waaraan zij de rest van hun verplichtingen delegeren:

- [BEBAT](#): batterijen & accu's, zaklampen
- [PV-CYCLE](#): fotonvoltaïsche panelen
- [RECUPEL](#): afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)
- [FOST PLUS](#): huishoudelijk verpakkingsafval
- [VALIPAC](#): niet-huishoudelijk verpakkingsafval
- [FEBELAUTO](#): autowrakken
- [RECYTYRE](#): versleten banden
- [VALORLUB](#): oliën voor niet-voedingsdoeleinden
- [VALUMAT](#): afval van matrassen

Merk op dat buiten het kader van de UPV andere instanties hun steun en deskundigheid verlenen, bijvoorbeeld met betrekking tot de volgende stromen die afzonderlijk moeten worden gesorteerd en verzameld:

- [VALORFRIT](#): eetbare oliën en vetten
- [Pharma.be](#): vervallen & ongebruikte geneesmiddelen
- [CIRCLETEX](#): voor textiel (vanaf 2025)

Deze organisaties begeleiden de aangesloten producenten, maar kunnen ook andere professionals (niet-producenten) die zich aansluiten bij hun erkende inzamelaars/inzamelpunten, adviseren en begeleiden bij het beheer van de verplichte sortering en inzameling van deze specifieke afvalstromen.

Sommigen geven ook [premies en financiële steun](#) aan hun aangeslotenen.

→ zie adviesfiche nr. 9 “Steun en premies”

GOED OM WETEN - FOCUS UPV VERPAKKING

Bedrijven die huishoudelijke en industriële verpakkingen op de Belgische markt brengen, kunnen (als verantwoordelijke voor hun verpakkingen) zich richten tot en aansluiten bij de volgende twee erkende instanties:

- [FOST PLUS](#): huishoudelijk verpakkingsafval (verpakkingen bestemd voor consumenten)
- [VALIPAC](#): industrieel en commercieel verpakkingsafval

In dat geval moeten zij jaarlijks uiterlijk op **28 februari** hun afvalhoeveelheden opgeven, waarna beide organisaties deze informatie doorgeven.

Verpakkingsverantwoordelijken kunnen hun jaarlijkse aangifte echter uiterlijk op **31 maart** rechtstreeks indienen bij de **Interregionale Verpakkingscommissie - IVCIE** (maar alleen voor [verpakkingen van het type C](#) of indien de verantwoordelijke zelf de terugname van de afvalstoffen organiseert).

De Commissie is ook bevoegd voor het goedkeuren van [het preventieplan](#). Dit moet door de betrokken verpakkingsverantwoordelijken rechtstreeks aan de IVC worden doorgegeven (ook al zijn zij aangesloten bij Fost Plus of Valipac). Sommige federaties stellen echter een sectoraal preventieplan op voor hun leden.

CONTACT & ONDERSTEUNING

Hebt u vragen, neem dan contact op met de [helpdesk](#) door een e-mail te sturen naar: recyclepro@leefmilieu.brussels

Er zijn nog andere **adviesfiches over professioneel afval** beschikbaar:

- Adviesfiche nr. 1 - Samenvatting van de verplichtingen inzake professioneel afval
- Adviesfiche nr. 3 - Sorteerverplichtingen voor professioneel afval
- Adviesfiche nr. 9 – Steun en premies
- Adviesfiche nr. 15 – Hoe afval van plasticfolie, omsnoeringsbanden en piepschuim (EPS) sorteren en opslaan
- Adviesfiche nr. 16 - Hoe textielafval valoriseren
- Adviesfiche nr. 17 - Hoe harde kunststoffen sorteren en valoriseren
- Adviesfiche nr. 18 - Hoe oude matrassen sorteren en valoriseren
- Adviesfiche nr. 20 - Hoe houtafval sorteren en valoriseren
- Adviesfiche nr. 21 - Hoe PMD-afval sorteren en valoriseren
- Adviesfiche nr. 22 - Geef afval een tweede leven
- Adviesfiche nr. 26 - Beperkingen en goede praktijken bij eenmalig gebruik

NUTTIGE LINKS

- Voor gedetailleerde informatie over steun en premies: <https://recyclebxlpro.be/>
- Meer info over de **uitgebreide producentenverantwoordelijkheid**: [UPV Leefmilieu Brussel](#)